17-23-Ιαν. 2003

Κριτική

Οιδίπους επί Κολωνώ
Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου

Από την **Ελένη Πετάση**

Η αινιγματική, διφορούμενη τραγωδία «Οιδίπους επί Κολωνώ», που ετοίμασε πέρυσι το Θέατρο Τέχνης με αφορμή τον εορτασμό για τα 60 χρόνια λειτουργίας του αλλά η παρουσίασή της δεν ολοκληρώθηκε εξαιτίας των δυσμενών καιρικών συνθηκών, εγκαινίασε τα Επιδαύρια 2003. Η παράσταση, αφιερωμένη στη μνήμη του σκηνοθέτη της Μίμη Κουγιουμτζή –καθώς εκείνος έφυγε από κοντά μας τον περασμένο Μάρτιο– εκπέμπει το δικό του ήθος, τη δική του σεμνότητα.

Σε τούτο το έργο-διαθήκη που έγραψε ο Σοφοκλής όταν πια πλησίαζε τα ενενήντα του χρόνια και το οποίο μαζί με τις «Βάκχες» του Ευριπίδη αποτελεί το κύκνειο άσμα του αρχαίου δράματος, έχουμε τον Οιδίποδα τυφλό, μιαρό ζηπιάνο στο τέλος της ζωής του, να φτάνει στην Αθήνα, στο ιερό άλσος των Θεαινών, για να βρει εκεί –σύμφωνα με το χρησμό του μαντείου– τη γαλήνη. Έρμαιο της εξουσίας, παίγνιο των θεών, ένοχος και ταυτόχρονα αθώος, ο ήρωας του ποιητή της υπαρξιακής αγωνίας, όπως επισημαίνει ο Καμί στο «Μύθο του Σίσυφου»: «Μόνο όταν αρχίζει να ξέρει, αρχίζει και η τραγωδία του». Και τώρα, οδεύοντας προς το θάνατο, επανατοποθετείται πάνω στις αξίες της ζωής. Η δικαίωση θα έρθει και, αφού πεθάνει, το πνεύμα του θα προστατεύσει την πόλη των Αθηνών.

Ο Μίμης Κουγιουμτζής, χρησιμοποιώντας τη λόγια, ποιητικής διάθεσης, μετάφραση του Δημήτρη Μαρωνίτη, προσέγγισε σεβαστικά –αλλά πέρα και έξω από τις σοφόκλειες αρχές– τούτη την ελεγεία για τον ανελέητο χρόνο, την αναπόφευκτη φθορά, τη μοναξιά των γηρατειών, τη ματαιότητα της ύπαρξης και την αιώνια ανακύκλωση της φύσης.

Παρ' όλα αυτά, η ακαδημαϊκή, καθαρή παράστασή του, περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη, απαιτεί –δυστυχώς από όλους– σημαντικές ερμηνείες. Και εδώ το «Θέατρο Τέχνης» αντιμετώπισε φέτος σοβαρές ανεπάρκειες. Η Δήμητρα Χατούπη (Αντιγόνη), που αντικατέστησε τη Ρένη Πιττακή, κάλυψε την αμηχανία της με στόμφο και ο Γιάννης Καρατζογιάννης (Πολυνείκης) περιφέρθηκε με περισσή άνεση αλλά και περισσή ελαφράδα. Ο Νίκος Νίκας (Ξένος), ο Κώστας Τριανταφυλλόπουλος (Κρέων) και η Κάτια Γέρου (Ισμήνη) ήταν απλώς σεμνές παρουσίες. Ο Θόδωρος Γράμψας, με έλεγχο των εκφραστικών του μέσων, ερμήνευσε έναν Θησέα καθημερινό ενώ ο Γιάννης Φέρτης διαχειρίστηκε το μονόλογο του Αγγελιαφόρου με άρτια εσωτερική τεχνική. Και ο Γιάννης Βόγλης μπόλιασε με το σκηνικό του ήθος τον Οιδίποδα, είχε αμεσότητα, δύναμη και κύρος.

Η μουσική του Φίλιππου Τσαλαχούρη, με το φλάουτο επί σκηνής, διέθετε μια υποβλητική ευαισθησία, ενώ η καλοσχεδιασμένη χορογραφία της Σοφίας Σπυράτου και τα κοστούμια της Κατερίνας Σωτηρίου ενίσχυσαν το ύφος της σκηνοθεσίας. Ο απέριττος σκηνικός χώρος (πάνω σε μια πρόταση του Διονύση Φωτόπουλου), τέλος, έδρασε πάνω μας σαν μαγικό ραβδί που κεντρίζει τη φαντασία και γαληνεύει την ψυχή: Μια ελιά στο κέντρο της ορχήστρας και πίσω της ν' απλώνεται η αργολική πεδιάδα.